

Sygn. akt VIII Cz 419/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSO Katarzyna Borowy (spr.),

Sędziowie SO Małgorzata Maleszka, SO Hanna Matuszewska

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2013 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Brodnicy Jolanty Murawskiej przeciwko dłużnikowi P. M.

o wyjawianie majątku

na skutek zażalenia dłużnika

od **postanowienia Sądu Rejonowego w Brodnicy VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w Golubiu-Dobrzyniu**

z dnia 6 maja 2013 r.

sygn. akt VI Co 221/13

postanawia: oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 maja 2013 r. Sąd Rejonowy nakazał dłużnikowi P. M. złożenie wykazu majątku z wymienieniem rzeczy i miejsca, gdzie się znajdują, przepadających mu wierzytelności i innych praw majątkowych oraz przyrzeczenia, że złożony przez niego wykaz jest prawdziwy i zupełny. Sąd Rejonowy ustalił, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Brodnicy prowadzi na wniosek z dnia 19 lutego 2010 r. postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułu egzekucyjnego z dnia 10 listopada 2009r. w sprawie IC 1361/09 o egzekucję alimentów po 300 zł miesięcznie na rzecz wierzycieli D. M. oraz wyroku Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 10 listopada 2009 r. (co jest oczywistą omyłką gdyż rzeczywista data tego wyroku to 18 maja 2011 r.)w sprawie III RC 59/11 zasądzającego rentę alimentacyjną na rzecz tej wierzycielki od 1 maja 2011 r. w wysokości 400 zł na miesiąc. Świadczenie było wypłacane z funduszu alimentacyjnego, od dłużnika wyegzekwowano tylko dwie kwoty 500 zł w dniu 6 października 2010 r. i 400 zł dnia 12 stycznia 2011 r. Na wniosek dłużnika Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w K. odroczył mu spłatę zaległości. Decyzja ta dotyczy okresu pobierania przez D. M. świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 października 2011 r. do 30 września 2012 r. a uprawniona ma przyznane świadczenie z tego funduszu zgodnie z decyzją z dnia 25 września 2012 r. od dnia 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r. Decyzją nie są zatem objęte alimenty wypłacane wierzycielce na bieżąco, a ponadto dłużnik jest zobowiązany również do regulowania zaległych alimentów zgodnie z tytułem egzekucyjnym.

Następnie Sąd Rejonowy przytoczył art. 913 §1 k.p.c. oraz art. 1086 § 3 k.p.c. i wskazał, że w ich świetle istniały przesłanki do złożenia wniosku o wyjawienie majątku dłużnika.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył dłużnik. Jego zdaniem, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego nie jest trafne. Od początku powstania zobowiązania alimentacyjnego dłużnika na rzecz jego córki D. M., którego egzekucja prowadzona jest na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 18 maja 2011r. sygn. akt III RC 59/11 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 18 maja 2011 r. oraz wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 10 listopada 2009r. sygn. akt IC 1361/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 16 listopada 2009r. wierzycielem świadczenia jest MGOPS w K., który prowadzi egzekucję administracyjną, w ramach której dłużnik dokonywał spłaty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Aktualnie na wniosek dłużnika, w związku z jego pobytem w zakładzie karnym, organ właściwy wydał decyzję o odroczeniu do 1 grudnia 2013r. spłaty należnego zobowiązania z funduszu alimentacyjnego.

Skarżący podniósł, że sąd wydając zaskarżone postanowienie nie rozpoznał istoty sprawy. Komornik przed złożeniem do Sądu wniosku o wydanie postanowienia w sprawie nakazu wyjawienia przez dłużnika majątku nie dokonał weryfikacji bieżącej informacji o zawieszeniu prowadzonej przez wierzyciela świadczeń funduszu alimentacyjnego egzekucji administracyjnej i nie dokonał tego również podczas rozpoznania tego wniosku przez Sąd, ponieważ będąc stroną w sprawie, z przyczyn nieustalonych nie uczestniczył w tych posiedzeniach. W zamian tego do Sądu komornik złożył do akt pismo - odpowiedź podtrzymując, bez wskazania wysokości egzekwowanej należności, wcześniejszy wniosek żądając zobowiązania wyjawienia przez dłużnika majątku i to w sytuacji, kiedy już w trakcie rozpoznania przez Sąd jego wniosku, dłużnikowi przekazał postanowienie o zmianie wysokości egzekwowanej należności. Zatem występuje sytuacja takiego rodzaju, że po zawieszeniu przez organ właściwy dłużnika spłaty wierzytelności, komornik bez wniosku od wierzyciela MGOPS w K. wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, który nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności i żąda od dłużnika wyjawienia majątku. Ponadto w sytuacji zawieszenia spłaty wierzytelności, MGOPS w K. nie wykazał i nie złożył wniosku do komornika, że na skutek prowadzonej egzekucji administracyjnej nie uzyskał zaspokojenia swej należności w pełni. Wobec powyższego nie zachodzą przesłanki zastosowania zobowiązania dłużnika do wyjawienia majątku i żądania przez komornika wydania przez Sąd postanowienia w tym zakresie.

Skarżący wskazał, że organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego. Wywiad alimentacyjny oraz oświadczenie majątkowe skarżący złożył w MGOPS w K. po złożeniu w marcu br. wniosku o odroczenie spłaty zobowiązania alimentacyjnego z funduszu alimentacyjnego.

Zdaniem skarżącego uwzględnić należy, iż prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ustalone jest na okres świadczeniowy tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. W związku z tym organ właściwy wierzyciela wydaje, po zakończeniu okresu świadczeniowego, decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Należności te podlegają ściągnięciu w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.). W oparciu o powyższe nie ma decyzji MGOPS w K. dotyczącej aktualnie wypłacanych D. M. świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dlatego też decyzja Sądu podjęta z urzędu, że egzekucja komornicza, do której złożony został wniosek o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku, dotyczy aktualnie wypłacanych świadczeń, nie jest zasadna i nie wynika z prowadzonej egzekucji administracyjnej organu właściwego dłużnika, który spłatę całości świadczeń dłużnikowi odroczył do 1 grudnia 2013r.

Również nie zachodzi okoliczność tego typu, że komornik przejął dalsze prowadzenie egzekucji świadczenia pieniężnego z funduszu alimentacyjnego, stwierdzone administracyjnym tytułem wykonawczym, ponieważ takiego tytułu aktualnie MGOPS w K. nie wydał.

Skarżący podniósł, że komornik wcześniej za każdy zrealizowany okres świadczeniowy z funduszu alimentacyjnego w toku czynności egzekucyjnych postanowieniem umarzał egzekucję, stwierdzając, iż egzekucja nie należy do organów sądowych, a należności podlegają ściągnięciu w trybie przepisów ustawy z dnia 17.06.1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie podlegało oddaleniu, a zawarta w nim argumentacja była nietrafna.

Nie jest prawidłowe założenie, na którym skarżący opiera cały swój wywód, jakoby wierzycielem świadczeń alimentacyjnych, co do których toczy się egzekucja komornicza, był w istocie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w K. a właściwym trybem było administracyjne postępowanie egzekucyjne.

Stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U z 2012 poz. 1228 ze zm., dalej powoływanej jako ustawa) ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, po przedłożeniu m.in. zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne albo oświadczenie stwierdzające bezskuteczność egzekucji. Decyzje w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydawane są na tzw. okres świadczeniowy tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego (art. 2 pkt 8 ustawy).

W myśl art. 27 ust. 1 ustawy dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela (wypłacającemu świadczenia) należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Podstawą tego obowiązku dłużnika jest decyzja administracyjna wydana przez odpowiedni organ w trybie art. 27 ust. 2 ustawy w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Wobec dłużnika P. M. decyzje takie wydawano 22 listopada 2010 r, 17 listopada 2011 r. i 6 listopada 2012 r., po zakończeniu każdego kolejnego okresu świadczeniowego w którym wierzycielce wypłacono alimenty z funduszu (k.10, k. 13, k. 16).

Należności wynikające z takich decyzji podlegają ściągnięciu trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 27 ust. 3 ustawy). Dlatego też po zakończeniu danego okresu świadczeniowego komornik sądowy wydawał postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 1 k.p.c. w zakresie wypłaconych należności (k. 34, k. 51, k. 81a akt egzekucyjnych Kmp 12/10).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w K., jako wierzyciel należności wynikających ze wskazanych wyżej decyzji, jest dysponentem postępowania egzekucyjnego i w granicach przewidzianych przez przepisy uprawniony jest do rozłożenia spłaty na raty lub odroczenia jej terminu. Tak też w przywoływanej w zażaleniu decyzji z dnia 20 marca 2013 r. (k. 17-18) MGOPS odroczył dłużnikowi do dnia 30 listopada 2013 r. termin płatności należności z tytułu wypłaconych uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poprzedzającym okresie świadczeniowym tj. od 1 października 2011 r. do 30 września 2012 r., ustalonej decyzją w sprawie zwrotu należności z dnia 6 listopada 2012 r.

Wbrew temu co zdaje się sugerować skarżący, decyzja o odroczeniu spłat należności nie ma żadnego przełożenia na obciążający go na bieżąco obowiązek alimentacyjny wobec wierzycielki. Dotyczyła ona wyłącznie zaległości wynikających z kwot wypłaconych przez fundusz w okresie od 1 października 2011 r. do 30 września 2012 r. Egzekucja za ten okres nie jest prowadzona przez Komornika Sądowego, który jak wyżej wskazano umorzył postępowanie egzekucyjne za ten okres (k. 81a akt egzekucyjnych), a złożony przezeń wniosek o wyjawienie majątku przez dłużnika nie pozostaje w związku z egzekwowaniem jakichkolwiek należności, co do których wydano na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy decyzję w sprawie zwrotu przez dłużnika należności w wysokości świadczeń wypłaconych przez fundusz alimentacyjny.

Aktualnie wierzycielka D. M. ma przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego na mocy decyzji z dnia 25 września 2012 r. na kolejny okres świadczeniowy tj. od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r. Dłużnik alimentacyjny nie jest zwolniony od obowiązku spełniania bieżących świadczeń alimentacyjnych w tym okresie do czasu wydania, po zakończeniu okresu świadczeniowego, decyzji w przedmiocie zwrotu należności za ten okres. Art. 27 ust. 9 ustawy nie pozostawia w tym zakresie wątpliwości, stanowiąc, że „w okresie, w którym osoba uprawniona otrzymuje świadczenia z funduszu alimentacyjnego, komornik sądowy przekazuje wyegzekwowane od dłużnika kwoty zaliczone na poczet alimentów organowi właściwemu wierzyciela do wysokości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami”. Komornik jest więc uprawniony i zobowiązany do kontynuowania egzekucji w oparciu o aktualny wniosek egzekucyjny wierzycielki. Prowadzona egzekucja komornicza nie dotyczy zaległych świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, co do których istotnie jak wskazuje skarżący właściwe są administracyjne organy egzekucyjne, lecz alimentów bieżących, które - z uwagi na przyznanie uprawnionej alimentów z funduszu na kolejny okres świadczeniowy- będą przekazywane nie bezpośrednio wierzycielce, lecz organowi dokonującemu wypłat i przeznaczane w pierwszej kolejności na pokrycie należności funduszu alimentacyjnego (art. 28 ust. 1 ustawy).

Ponadto należy zauważyć, że z wniosku o wyjawienie majątku wynika, że zaległe alimenty na rzecz wierzyciela to kwota 1250 zł. Z akt Km 12/10 wynika, że wierzycielka domagała się alimentów od 1.11.2009 r. w wysokości 50 zł za listopad i od 1.12.2009 r. po 300 zł. Tymczasem pierwsza decyzja przyznająca świadczenie dotyczyła okresu od 1.04.2010 r.

Przesłanki złożenia przez komornika wniosku o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku, w przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych, określa art. 1086 § 1 w zw. z § 3 k.p.c. Zgodnie z § 1 „Komornik obowiązany jest z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika”, zaś w myśl § 3 „Jeżeli w wyniku dochodzenia, o którym mowa w § 1, nie zostaną ustalone dochody dłużnika ani jego majątek, komornik składa wniosek do sądu o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku”.

W sprawie niniejszej Komornik Sądowy wykazał, że nie zdołał ustalić mienia dłużnika mogącego zaspokoić roszczenie wierzycielki. Wniosek zasługiwał zatem na uwzględnienie.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.).